

Nr 159.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den allmänna bostadspolitikens organisation m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln, punkterna 53—55, 61 och 62 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1948/49 beräkna följande anslag:

Till Statens byggnadslånebyrå: Avlöningar, förslagsanslag ...	kronor	1 784 000
» » » Omkostnader, förslagsanslag »		300 000
» Länsorgan för den allmänna bostadspolitiken, förslagsanslag	»	1 000 000
» Statens nämnd för samlingslokaler, förslagsanslag	»	29 700
» Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler »		15 000

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 218, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1948, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen framlagda förslag i fråga om inrättande fr. o. m. den 1 juli 1948 av en bostadsstyrelse och därunder lydande länsbostadsnämnder ävensom vad denne i övrigt anfört beträffande den bostadspolitiska organisationen;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckningar för bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna i enlighet med av departementschefen framlagda förslag;

dels godkänna av departementschefen förordade avlöningsstater för bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49;

dels under femte huvudtiteln för nämnda budgetår anvisa, till Bostadsstyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor, till Bostadsstyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av 300 000 kronor, till Länsbostadsnämnderna: Avlöningar ett förslagsanslag av 723 000 kronor, till Länsbostadsnämnderna: Omkostnader ett förslagsanslag av 335 000 kronor, till Statens nämnd för samlingslokaler ett förslagsanslag av 29 700 kronor samt till Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler ett anslag av 15 000 kronor;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som må erfordras i anledning av inrättandet av bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna.

Propositionen.

I propositionen förordas vissa riktlinjer för fördelningen av de bostadspolitiska arbetsuppgifterna under de närmaste åren mellan centralt organ, länsorgan och kommunala organ. Innebörden av detta förslag framgår av en på vidstående sida intagen tablå.

Beträffande ärenden avseende jordbruksfastighet föreslås, att granskning ur tekniska, ekonomiska och bostadssociala synpunkter liksom förvaltningen av beviljade lån och bidrag skall åvila de bostadspolitiska organen medan beslut i dylika ärenden skola fattas av de jordbrukspolitiska organen.

I propositionen äskas anslag för det bostadspolitiska centralorgan med därtill hörande länsorgan, som enligt principbeslut av 1947 års riksdag fr. o. m. den 1 juli 1948 skall handhava den statliga verksamheten till främjande av bostadsförsörjningen. Anslag äskas jämväl för statens nämnd för samlingslokaler samt för bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.

Det bostadspolitiska centralorganet föreslås tillkomma genom omorganisation av statens byggnadslånebyrå till ett centralt ämbetsverk, bostadsstyrelsen, uppdelat på fyra byråer — en kanslibyrå, en planeringsbyrå, en lånebyrå och en teknisk byrå — jämte en fristående social sektion. Ämbetsverket skall såsom chef ha en generaldirektör. Bostadsstyrelsen skall utom av generaldirektören och dennes ställföreträdare bestå av fem ledamöter utsedda av Kungl. Maj:t. Ställföreträdaren föreslås skola erhålla ett arvode av 1 200 kronor för år. Till övriga ledamöter skola utgå arvoden med till envar 1 800 kronor för år.

A personalförteckningen för bostadsstyrelsen föreslås fr. o. m. den 1 juli 1948 skola uppföras följande befattningar.

Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	Cp 19
1 byråchef	Cp 10
3 byråchefer	Ca 33
1 förste byråsekreterare	Ca 29
1 förste byråsekreterare	Ca 27
2 förste aktuarier	Ca 27
2 byråsekreterare	Ca 24
1 aktuarie	Ca 24
1 kansliskrivare (kassör)	Ca 15
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
3 kanslibiträden	Ca 11
2 expeditionsvakter	Ca 9
17 kontorsbiträden	Ca 8
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 24.	
3 byrådirektörer	Ce 31
2 förste byråingenjörer	Ce 29
1 förste aktuarie	Ce 29

Förslag till fördelning under de närmaste åren av de bostadspolitiska arbetsuppgifterna mellan centralt organ, länsorgan och kommunala organ.

	Planering av bostadsförsörjningen	Förhandsgranskning av projekt för vilka lån och bidrag äro avsedda att sökas	Beviljande och förvaltning av lån och bidrag
<i>Centralt organ</i>	<p>Följande av utvecklingen på bostads- och byggnadsmarknaderna samt klarläggande av förskjutningar i de framtida förutsättningarna för en allmän förbättring av bostadsförsörjningen.</p> <p>Handhavande av löpande statistik avsedd att belysa utvecklingen på bostads- och byggnadsmarknaderna, verkställande av särskilda undersökningar beträffande denna utveckling samt utförande av beräkningar rörande det framtida bostadsbehovet och den framtida utvecklingen på bostadsmarknaden.</p> <p>Medverkan vid upprättande av bostadsförsörjningsplaner för kommuner med minst 10 000 inv.</p> <p>Biträde åt mindre kommuner, där behov föreligger av särskilda undersökningar för belysning av bostadsförsörjningsläget och förutsättningarna för en förbättring av detsamma i framtiden.</p>	<p>Förhandsgranskning av ritningar och tekniska beskrivningar avseende</p> <p>a) ny- eller ombyggnad av flerfamiljshus</p> <p>b) nybyggnad, ombyggnad eller förbättring av enfamiljshus i städer med minst 10 000 inv.</p> <p>c) projekt som länsorganen icke anse sig kunna bedöma.</p> <p>Biträde åt länsorganen och de kommunala organen med råd, upplysningar och anvisningar i tekniska frågor.</p> <p>Biträde i form av konsultationer åt byggnadsföretagare vid planeringen av bostadsbyggnadsföretag.</p> <p>Granskning och utarbetande av typritningar till enfamiljshus.</p> <p>Projektering av kollektiva tvätterier, för vilka statliga lån och bidrag äro avsedda att sökas.</p>	<p>Beslut i låne- och bidragsärenden avseende</p> <p>a) ny- eller ombyggnad av flerfamiljshus.</p> <p>b) nybyggnad, ombyggnad eller förbättring av enfamiljshus i städer med minst 10 000 inv.</p> <p>c) lantarbostäder</p> <p>d) kollektiva tvätterier</p> <p>e) familjebostadsbidrag till familjer i hus till vilka lån och bidrag kunna beviljas av centralorganet.</p> <p>f) projekt som länsorganen icke anse sig kunna bedöma</p> <p>g) besvär över länsorganens beslut.</p> <p>Förvaltning av lån och bidrag, beviljade av centralorganet.</p> <p>Granskning av ansökningar angående statsbidrag till pensionärshem och yttrande till Kungl. Maj:t däröver.</p> <p>Förslag till fördelning mellan kommunerna av trekronorsbidrag.</p> <p>Råd och anvisningar till länsorganen rörande den ekonomiska och juridiska granskningen.</p> <p>Inspektion av länsorganens låne- och bidragsverksamhet.</p> <p>Översyn över den byggnadstekniska kontrollen.</p>
<i>Länsorgan</i>	<p>Verkställande i samråd med centralorganet av undersökningar rörande bostadsförhållandena och bostadsbehovet i de olika länen.</p>	<p>Förhandsgranskning av ritningar och tekniska beskrivningar avseende nybyggnad, ombyggnad eller förbättring av enfamiljshus i andra kommuner än städer med minst 10 000 inv.</p>	<p>Beslut i låne- och bidragsärenden avseende</p> <p>a) nybyggnad, ombyggnad eller förbättring av enfamiljshus i andra kommuner än städer med minst 10 000 inv.</p> <p>b) familjebostadsbidrag till familjer i hus till vilka lån och bidrag kunna beviljas av länsorganen.</p> <p>Förberedande granskning av ärenden avseende lantarbostäder.</p> <p>Förvaltning av lån och bidrag, beviljade av länsorganen.</p>
<i>Kommunala organ</i>	<p>I fråga om kommuner med minst 10 000 inv., upprättande av bostadsförsörjningsplaner i samråd med centralorganet.</p> <p>Insamling av statistiska primäruppgifter, avsedda att belysa utvecklingen på bostads- och byggnadsmarknaderna.</p> <p>Biträde åt byggnadsföretagare vid planeringen av bostadsbyggnadsföretag.</p> <p>Tillhandahållande av typritningar till enfamiljshus.</p>	<p>Förmedling av ansökningar om förhandsgranskning.</p>	<p>Förmedling av ansökningar om lån och bidrag.</p> <p>Biträde vid utbetalning av lån och bidrag.</p> <p>Biträde vid förvaltningen av lån och bidrag, beviljade av såväl centralorganet som länsorganen.</p> <p>Verkställande av byggnadsteknisk kontroll.</p>

1 kamrer	Ce 29
2 förste byråsekreterare.....	Ce 27
11 förste byråingenjörer	Ce 27

Härutöver beräknas behov komma att föreligga av följande lönegradsplacerade personal:

1 förste byråingenjör (Cg 29), 1 förste byråingenjör (Cg 27), 7 byråingenjörer (Ce 24), 1 inspektör (Cg 23), 1 ingenjör (Cg 22), 49 ingenjörer, biträdande ingenjörer, ingenjörbiträden m. m. (högst Ce eller Cg 21), 1 kontorskrivare (Ce 19), 1 registrator (Ce 18), 1 assistent (Cg 18), 1 assistent (Cg 17), 4 kansliskrivare (Ce 15), 1 materialförvaltare (Ce 14), 3 kontorister (Ce 13), 13 kanslibiträden (Ce 11), 1 förste expeditionsvakt (Cg 11), 6 expeditionsvakter och kontorsbud (högst Ce eller Cg 9), 1 tekniskt biträde (Cg 9), 23 amanuenser, 118 kontors- och skrivbiträden samt 5 heltidsanställda arkitekter (högst Cg 31) eller däremot svarande antal deltidsanställda arkitekter. Härutöver beräknas vissa arvodesbefattningar.

Slutligen har förutsatts att bostadsstyrelsen till sig skall kunna knyta vissa experter och sakkunniga.

I varje län inrättas ett nytt bostadspolitiskt organ, länsbostadsnämnd, vars chefstjänsteman, länsbostadsdirektören, är självskriven ledamot av nämnden. Denna skall därjämte bestå av fyra av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter.

Befattningen som länsbostadsdirektör föreslås beträffande det övervägande antalet nämnder skola placeras i 29 lönegraden, medan för vissa nämnder tjänsten placeras i 31 lönegraden. Direktörerna föreslås tills vidare skola anställas såsom extra tjänstemän. Till varje nämnd avses skola knytas en förste byråingenjör i lönegrad Ce 27. Nämndernas behov av juridisk sakkunskap har ansetts tills vidare böra tillgodoses genom att nämnderna bemyndigas anlita jurister mot arvode. De kamerala arbetsuppgifterna inom nämnderna föreslås tills vidare skola anförtros extra tjänstemän i högst lönegrad Cg 22. Vid varje länsbostadsnämnd förutsättes komma att föreligga behov av heltidsanställd biträdespersonal. Denna avses i regel skola avlönas enligt den reglerade befordringsgången.

Samtliga länsbostadsnämnder föreslås skola tillsättas den 1 juli 1948. Ett begränsat antal direktörsbefattningar beräknas kunna tillsättas redan i början av nästa budgetår. Sammanlagt under budgetåret förutsätts ca 15 dylika befattningar skola kunna tillsättas. I övrigt har under nästa budgetår ansetts böra anställas 24 förste byråingenjörer, 24 kassörer samt ca 50 biträden. Å personalförteckningen för länsbostadsnämnderna föreslås för nästa budgetår skola uppföras förenämnda 24 befattningar för förste byråingenjör i lönegrad Ce 27.

Länsbostadsnämndernas arbetsuppgifter förutsätts under budgetåret 1948/49 väsentligen begränsade till övertagande, i samband med egnahemsorganisationens upphörande den 1 juli 1948, av egnahemsnämndernas bostadspolitiska arbetsuppgifter. Länsbostadsnämnderna skola därefter successivt utbyggas i

organisatoriskt hänseende för att kunna handhava lån- och bidragsgivningen till en- och tvåfamiljshus på landsbygden och i städer med högst 10 000 invånare. De skola jämväl beträffande nämnda kommuner handhava familjebostadsbidragsgivningen och förvaltningen av beviljade lån och bidrag till en- och tvåfamiljshus. Frågan om ytterligare decentralisering av den statliga bostadspolitiken förutsättes senare komma att upptagas till övervägande.

Beträffande kommunernas organ för handläggning av löpande bostadspolitiska arbetsuppgifter föreslås, att förmedlingen av statliga lån och bidrag för bostadsändamål i princip skall åvila ett enda organ i kommunen, förmedlingsorganet. Förmedlingsorgan bör vara i stad drätselkammare och på landet kommunalnämnd, såvida kommunen icke finner skäl föreligga att antingen till förmedlingsorgan utse organ, som handlägger fastighets- och byggnadsfrågor, eller för ändamålet inrätta ett särskilt organ.

Motioner.

I samband med föreliggande proposition har utskottet till behandling förehåft följande motioner, nämligen

1) två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Tjällgren* och *Gränebo* (I: 154) och den andra inom andra kammaren av herr *Pehrsson-Bramstorp m. fl.* (II: 264), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta dels att länsorgan för den allmänna bostadspolitiken endast inrättas på försök i några av de större industrilänen och med begränsad organisation, dels ock att det under V. huvudtiteln i proposition nr 1 upptagna anslaget till länsorgan för den allmänna bostadspolitiken å 1 000 000 kronor skall utgå;

2) två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundblom m. fl.* (I: 372) och den andra inom andra kammaren av herr andre vice talmannen *Carlström m. fl.* (II: 541), i vilka hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en bostadsstyrelse och därunder lydande länsbostadsnämnder samt för budgetåret 1948/49 anvisa erforderliga medel för uppehållande av de bostadspolitiska arbetsuppgifterna i enlighet med vad i motionerna anförts;

3) två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Niklasson* och *Björck* (I: 373) och den andra inom andra kammaren av herr *Lundqvist m. fl.* (II: 537), i vilka hemställts, att riksdagen måtte, för den händelse förslaget om inrättande av länsbostadsnämnder bifalles, besluta, att två länsbostadsnämnder skola inrättas i Älvsborgs län, förlagda till Vänersborg resp. Borås;

4) två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Aman* (I: 374) och den andra inom andra kammaren av herr *Fagerholm* (II: 542), i vilka hemställts, att riksdagen, med ändring av Kungl. Maj:ts förslag, måtte besluta att bostadsstyrelsen organiseras på fem byråer och en fristående sektion genom uppdelning av den föreslagna tekniska byrån i en

byggnadsteknisk byrå och en arkitektbyrå, att två nya förste byråsekreterartjänster i lönegrad Ce 27 inrättas, en å byggnadstillståndssektionen, en å sociala sektionen, att en assistentbefattning i lönegrad Ce 22 inrättas å byggnadstillståndssektionen i utbyte mot den föreslagna assistenttjänsten i lönegrad Cg 18, att »Övrig ingenjörspersonal» placeras i enlighet med riksdagens beslut och statskontorets förslag i fråga om lönegradsserier på försvarets område i upp till 22:a lönegraden samt att utöver i förslaget angivet antal tjänster för kontorsgöromål — i förekommande fall genom utbyte av föreslagna lägre tjänster — inrättas följande nya tjänster: två kontoristtjänster och fem kansli-biträdestjänster;

5) en inom första kammaren av herr *Domö m. fl.* väckt motion (I: 375), vari hemställts, att riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts proposition bevilja erforderligt anslag för uppehållet av statens byggnadslånebyrås verksamhet under nästkommande budgetår ävensom för sin del besluta att under en övergångstid uppdraga antingen åt de nuvarande egnahemsnämnderna, vilka då tills vidare i denna del skola fortsätta sin verksamhet, eller, om lantbruksnämnderna komma till stånd, åt dessa att handlägga de låne- och bidragsärenden, som nu åvila egnahemsnämnderna;

6) två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hallagård m. fl.* (I: 376) och den andra inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.* (II: 538), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att omorganisationen av den bostadspolitiska verksamheten uppskjutes, eller alternativt, om detta ej bifalles, att riksdagen måtte dels besluta att ärenden rörande lån och bidrag till bostäder å jordbruksfastighet helt handhavas av de jordbrukspolitiska organen och dels beakta övriga i motionen anförda synpunkter;

7) en inom andra kammaren av herr *Kyling* väckt motion (II: 539), vari hemställts, att å bostadsstyrelsens personalförteckning upptages, utöver vad i propositionen föreslagits, en byrådirektörstjänst i 31 lönegraden på kanslibyråns ombudsmannasektion, en förste byråsekreterartjänst i 29 lönegraden på lånebyråns juridiska sektion ävensom en byråsekreterartjänst i 27 lönegraden placerad på den fristående sociala sektionen, varjämte en byråsekreterartjänst å ombudsmannasektionen uppflyttas från 24 till 27 lönegraden;

8) en inom andra kammaren av herr *Johansson* i Stockholm *m. fl.* väckt motion (II: 540), vari hemställts dels att fördelningen av arbetsuppgifter mellan de statliga bostadspolitiska organen och vederbörande kommunala organ så avväges, att det kommunala inflytandet över bostadspolitikens utformning och genomförande icke beskäres, dels att sådan ändring av den organisatoriska utformningen vidtages, att Stockholm och eventuellt andra större kommuner, som bedrivit socialt inriktad bostadspolitik och som alltjämt äga förutsättning härför, direkt underställas bostadsstyrelsen, dels ock att kommunerna givas möjlighet till direkt representation i såväl bostadsstyrelsen som länsbostadsnämnderna.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna I: 373—I: 375, II: 264 samt II: 538—II: 541.

Utskottet.

Vid 1946 och 1947 års riksdagar uppdrogs riktlinjer för en allmän bostadspolitik på längre sikt. Vad angår flerfamiljshus ha de tidigare formerna för lån och bidrag i stort sett bibehållits oförändrade, medan de beträffande enfamiljshus gjorts mer enhetliga och utformats i nära anslutning till det allmänna stöd åt enfamiljshus, vilket hittills handhafs av statens byggnadslånebyrå. Området för bostadsrabatter till olika hushållskategorier har kraftigt utvidgats; någon mera betydande ändring av formerna för denna bidragsgivning har dock icke företagits. Flertalet av de former av stöd åt bostadsbygandet och bostadsförbättringen, som hittills handhafs av egnahemsorganisationen, skall upphöra fr. o. m. den 1 juli 1948. Särskilda former av stöd skola dock alltjämt finnas i vad det gäller dels mindre genomgripande förbättring av bostadshus, dels lantarbetarbostäder.

Vid förra årets riksdag (propositionen nr 235, s. 27) framhöll chefen för socialdepartementet, att då den av Kungl. Maj:t föreslagna omläggningen av den statliga låne- och bidragsverksamheten till förmån för bostadsförsörjningen vore avsedd att genomföras den 1 juli 1948 borde den nya bostadspolitiska organisationen nämnda dag vara så utbyggd att den kunde fullgöra sina funktioner. Den statliga organisationen förutsattes skola utgöras av *dels* ett fristående bostadspolitiskt centralorgan, som skulle givas formen av ett permanent statligt verk och skapas genom omorganisation av statens byggnadslånebyrå, *dels ock* länsorgan för bostadspolitiken vid sidan av dylika organ för jordbrukspolitiken.

Dessa principiella synpunkter på organisationsfrågan godkändes av riksdagen. Frågan, om ärenden angående jordbrukets bostäder skulle handläggas av det bostadspolitiska eller det jordbrukspolitiska länsorganet, ansåg emellertid riksdagen böra ytterligare övervägas. Riksdagen framhöll, att oavsett hur denna fråga komme att lösas borde beaktas behovet av och möjligheterna till ett effektivt samarbete mellan de båda slagen av länsorgan. Innevarande riksdag har numera fattat beslut om inrättande den 1 juli 1948 av jordbrukspolitiska länsorgan, lantbruksnämnder, och om egnahemsnämndernas avskaffande.

Kungl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag avser organisationen av såväl det nya centrala organet, bostadsstyrelsen, som länsorganen, länsbostadsnämnderna. I de vid riksdagens början väckta motionerna I: 154 och II: 264 har föreslagits, att länsorgan för bostadspolitiken skola inrättas endast i viss begränsad utsträckning. Förslaget förutsätter att egnahemsnämnderna fortfarande skola fungera efter den 1 juni 1948. I motionerna I: 372 och II: 541, I: 375 samt I: 376 och II: 538 förordas uppskov med organisationens genomförande, varunder på de föreslagna bostadsnämnderna ankommande uppgifterna borde handläggas av lantbruksnämnderna.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att det icke finnes anled-

ning frångå 1947 års principbeslut att uppbygga de nya bostadspolitiska organen med början redan den 1 juli 1948. Utskottet vill erinra om att de förenklingar i fråga om stödet till enfamiljshus, vilka enligt beslut av förra årets riksdag skola genomföras sagda dag, förutsätta vissa organisatoriska förändringar. Utskottet delar emellertid departementschefens uppfattning, att det icke är lämpligt att till grund för de organisatoriska förändringarna under de närmaste åren lägga preciserade, i princip slutgiltiga planer beträffande organisationen på längre sikt. I anslutning härtill vill utskottet understryka vikten av att organisationen även i framtiden blir i viss mån elastisk. Utskottet tillstyrker således Kungl. Maj:ts förslag, att den 1 juli 1948 skola inrättas dels ett fristående bostadspolitiskt centralorgan, kallat bostadsstyrelsen, dels särskilda länsorgan för bostadspolitiken, kallade länsbostadsnämnder.

Vad härefter angår frågan om fördelningen av de bostadspolitiska arbetsuppgifterna på statliga och kommunala organ innebär Kungl. Maj:ts förslag i jämförelse med nuvarande förhållanden, att den byggnadstekniska kontrollen i sin helhet överföres på de kommunala organen. Departementschefen har framhållit, att det härutöver är önskvärt, att centralorganets befattning med den tekniska förhandsgranskningen av läne- och bidragsärenden successivt begränsas. Utskottet vill understryka detta och förutsätter, att de kommunala organen, liksom hittills varit fallet, skola beredas tillfälle yttra sig över dylika ärenden. Utskottet är däremot icke berett att tillstyrka vare sig förslaget i motionerna I: 376 och II: 538, att kommuner med minst 10 000 invånare nu skola anförtros den byggnadstekniska förhandsgranskningen, eller förslaget i motionen II: 540, att kommunerna skola tillerkännas vetorätt i fråga om bostäder, som, ehuru de tillgodose uppställda minimikrav, icke fylla vissa i dessa kommuner vedertagna anspråk på social standard.

Vad beträffar de statliga organen framhåller departementschefen, att någon mera betydande ändring i nuvarande fördelning av arbetsuppgifterna mellan centralt organ och länsorgan icke torde kunna genomföras redan den 1 juli innevarande år. Departementschefen förutsätter därför, att det centrala organet skall fr. o. m. nämnda dag komma att dels handlägga alla läne- och bidragsärenden avseende flerfamiljshus samt nybyggnad av enfamiljshus, dels handhava bidragsgivningen till förmån för barnfamiljerna. Länsorganens verksamhet skulle till följd härav till en början begränsas till att avse lån till ombyggnad av enfamiljshus samt det särskilda stödet till förbättring av bostadshus.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall emellertid så snart ske kan hela läne- och bidragsgivningen (inklusive den tekniska förhandsgranskningen) beträffande enfamiljshus i landskommuner och städer med mindre än 10 000 invånare överflyttas på länsorganen. Läne- och bidragsgivningen i avseende å städer med större invånarantal föreslås, i varje fall till en början, åvila det centrala organet. Avvikelser från denna gränsdragning förutsättes dock kunna medgivas av Kungl. Maj:t.

I motionerna I: 376 och II: 538 föreslås, att länsorganen självständigt skola

handlägga ärenden angående såväl ombyggnad som nybyggnad av enfamiljshus i kommuner med mindre än 10 000 invånare. I motionen II: 540 yrkas, att sådan ändring av den organisatoriska utformningen vidtages, att Stockholm och eventuellt andra större kommuner, som bedrivit socialt inriktad bostadspolitik och som alltjämt äga förutsättning härför, direkt underställas bostadsstyrelsen.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att det är särskilt angeläget att hela låne- och bidragsgivningen beträffande enfamiljshus i landskommuner och mindre tätorter överflyttas på länsorganen. Utskottet förutsätter att denna överflyttning sker i den mån länsorganen kunnat utrustas med för handläggning av förevarande ärendesgrupper erforderlig personal. Syftet med berörda yrkanden i sistnämnda tre motioner synes vara tillgodosett med Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet vill framhålla, att kostnaderna för det centrala organet böra kunna nedbringas i den mån överflyttningen kan genomföras.

Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning, att ärenden rörande lån och bidrag till bostäder å jordbruksfastighet böra komma under bedömning ur såväl bostadspolitik som jordbrukspolitik synpunkt. Departementschefen anser, att en tillfredsställande handläggning av dessa ärenden fördenskull torde förutsätta, att de bostadspolitiska och jordbrukspolitiska organen fortlöpande samarbeta. Övervägande skäl ha ansetts tala för att besluten skola ankomma på de jordbrukspolitiska organen. Därför föreslås, att länsbostadsnämnderna skola underkasta ärendena en teknisk, ekonomisk och bostadssocial bedömning samt förvalta beviljade lån och bidrag, medan lantbruksnämnderna skola fatta beslut om lån och bidrag. Ärenden angående lantarbetarbostadslån och bidrag föreslås tills vidare efter förberedande granskning av vederbörande länsorgan skola slutligt handläggas av det bostadspolitiska centralorganet.

I motionerna I: 376 och II: 538 yrkas, att ärenden rörande lån och bidrag till bostäder å jordbruksfastighet helt skola handhavas av de jordbrukspolitiska organen.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att en tillfredsställande handläggning av förevarande ärenden förutsätter samarbete mellan de bostadspolitiska och jordbrukspolitiska organen. Detta samarbete bör i första hand avse frågan om lämpligheten ur jordbrukspolitiska synpunkter av att planerade bostadsförbättringar komma till stånd samt frågan, huruvida omfattningen av bostadsförbättringen svarar mot jordbruksfastighetens framtida avkastning. Behov av samordning av de bostadspolitiska och jordbrukspolitiska stödåtgärderna föreligger vidare i de fall, då till en och samma fastighet lämnas såväl ett lån till förbättring av jordbruket som ett lån till förbättring av bostaden. Fördelar skulle vinnas, om i dylika fall förvaltningen av lånen åvilade ett enda organ. Med hänsyn till att lån till förbättring av jordbruket i fortsättningen skola utlämnas av enskilda kreditinstitut, varvid det statliga stödet får formen av kreditgaranti, medan det förutsättes att statliga lån i varje fall tills vidare skola lämnas till bostadsförbättringar torde f. n.

slutlig ställning icke böra tagas till formerna för samarbete mellan de bostadspolitiska och jordbrukspolitiska organen.

Utskottet, som anser att samarbete bör ske i så smidiga former som möjligt, förordar för nästa budgetår den ordningen, att beslut om lån och bidrag till bostäder på jordbruksfastighet liksom lånens förvaltning skola ankomma på länsbostadsnämnd varvid utskottet dock förutsätter, att lantbruksnämndens mening skall vara avgörande i vad den gäller ändamålsenligheten ur jordbrukspolitiska synpunkter av de bostadsförbättringar som ifrågasätts och tidpunkten för deras genomförande.

Utskottet kan alltså icke biträda yrkandet i ovannämnda motioner, att lantbruksnämnderna skola handlägga förevarande ärenden. Utskottet har funnit, att väsentliga olägenheter skulle uppstå, om både länsbostadsnämnderna och lantbruksnämnderna skulle pröva ärenden om lån och bidrag till enfamiljshus ur teknisk, ekonomisk och bostadssocial synpunkt. Den av motionärerna förordade ordningen skulle vidare innebära, att lantbruksnämnderna, vilka icke skola förvalta lån för rationalisering av jordbruket, skulle behöva utrustas med en organisation för förvaltning av lån och bidrag för förbättring av bostäder.

Utskottet övergår härefter till frågan om *det centrala bostadspolitiska organet*.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i fråga om bostadsstyrelsens sammansättning. I likhet med vad som skett i motionen II: 540 vill utskottet understryka vad departementschefen uttalat om önskvärdheten av att förtrogenhet med landsbygdens förhållanden och med kommunal verksamhet liksom erfarenhet av husligt arbete är representerad bland dess ledamöter. Motionärerna förorda, att kommunerna skola givas möjlighet till direkt representation i styrelsen. Övervägande skäl ha dock syntts utskottet tala för departementschefens mening, att valet av ledamöter icke bör bindas genom särskilda föreskrifter.

I fråga om byråindelningen innebär Kungl. Maj:ts förslag, att bostadsstyrelsen skall organiseras på fyra byråer — kanslibyrån, planeringsbyrå, tekniska byrå och lånebyrå — samt en fristående social sektion. I motionerna I: 374 och II: 542 föreslås, att tekniska byråns arbetsuppgifter skola handläggas på en byggnadsteknisk byrå och en arkitektbyrå. Utskottet anser i likhet med departementschefen att frågan om fördelning av tekniska byråns göromål på två byråer bör hållas öppen till dess det är möjligt att närmare bedöma den lämpliga fördelningen av vissa utrednings- och forskningsuppgifter mellan bostadsstyrelsen och ett eventuellt byggnadstekniskt forskningsinstitut. Icke heller i övrigt har Kungl. Maj:ts förslag i fråga om byråindelningen givit anledning till erinran.

Vad beträffar de allmänna anställningsvillkoren för bostadsstyrelsens personal föreslås, att försiktighet iakttages i vad det gäller inrättande av ordinarie tjänster, emedan de ändringar av organisationen, som följa med den förutsatta successiva decentraliseringen av ärenden, torde föranleda, att den-

samma inom kort måste upptagas till förnyad prövning. Av samma skäl och med hänsyn till rådande ekonomiska läge föreslås, att tjänster i högre löneställning än den nu tillämpade i princip inrättas endast där det synes tydligt, att organisationen på längre sikt fordrar detta. Vidare förordas, att den extra ordinarie anställningsformen tillämpas inom bostadsstyrelsen i ganska vidsträckt omfattning. Vad angår ingenjörspersonalen anses slutlig ställning icke nu böra tagas till frågan om dess lönegradsplacering. Bostadsstyrelsen föreslås äga att tills vidare inrätta extra ordinarie tjänster för den lägre ingenjörspersonalen i högst lönegrad 21. I motionerna I: 374 och II: 542 yrkas, att sistnämnda personal placeras i högst 22 lönegraden.

Vad departementschefen anfört i nu berörda delar föranleder ej erinran från utskottets sida. Beträffande ingenjörspersonalen vill utskottet framhålla, att Kungl. Maj:ts förslag ansluter sig till vad 1944 års personalutredning föreslagit beträffande beföringsgång för läroverksingenjörerna. Med hänsyn bland annat härtill kan utskottet ej biträda berörda motionsyrkande.

I fråga om personalbehovet å kanslibyrån har i motionen II: 539 yrkats, att å ombudsmannasektionen inrättas dels en byrådirektörstjänst, dels en förste byråsekreterartjänst i 27 lönegraden i stället för en föreslagen byråsekreterartjänst i 24 lönegraden. Motionären anser, att Kungl. Maj:ts förslag, att särskild juridisk expertis skall stå till bostadsstyrelsens förfogande, knappast torde kunna anses utgöra en rationell lösning av sektionens arbetskraftsproblem, emedan det är troligt att utanför verket stående expertis i längden kommer att ställa sig kostsammare för statsverket och att styrelsen torde vara betjänt av att expertis mera ständigt står till förfogande.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag ansluter sig till den i byggnadslånebyrån under flera år tillämpade ordningen. Utskottet har emellertid erfarit, att det kan befaras bli svårt att tillgodose ombudsmannasektionens behov av juridisk expertis, därest bostadsstyrelsen skulle ha att i första hand lita till särskild sakkunnig. Utskottet finner det fördenskull ändamålsenligt, att å ombudsmannasektionen inrättas, utöver av Kungl. Maj:ts föreslagna tjänster, en byrådirektörstjänst i lönegrad 31, vilken tills vidare torde böra vara uppförd på extra stat. Utskottet förutsätter, att bostadsstyrelsen vid sådant förhållande endast i begränsad omfattning skall anlita utanför styrelsen stående juridisk expert. Yrkandet i motionen II: 539, att en byråsekreterartjänst å sektionen skall ersättas med en förste byråsekreterartjänst i lönegrad 27 kan utskottet icke biträda.

Vad angår planeringsbyrån har i motionerna I: 374 och II: 542 yrkats, att en kontoristtjänst skall inrättas för de arbetsuppgifter, som sammanhånga med kvotbokföring och kvotstatistik. Utskottet delar emellertid departementschefens uppfattning, att behovet av ytterligare tjänster å planeringsbyråns statistiska sektion bör upptagas till prövning först sedan närmare erfarenhet vunnits rörande personalbehovet.

Icke heller kan utskottet biträda förslaget i samma motioner, att en kontoristtjänst skall inrättas inom den av motionärerna föreslagna

byggnadstekniska byrån, vilket förslag förutsätter att byrån uppdelas på två byråer. Beträffande byggnadstillståndssektionen av nämnda byrå föreslås i berörda motioner, att en förste byråsekreterartjänst i lönegrad 27 skall inrättas samt att den föreslagna assistentbefattningen i Cg 18 skall utbytas mot en tjänst i Ce 22. Utskottet, som erfarit att undersökningar pågå rörande de byggnadstillståndssektionen åvilande arbetsuppgifterna, finner icke anledning förorda jämkningar i Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Vad angår tvätterisektionen har utskottet uppmärksammat, att viss del av den för sektionen avsedda personalen skulle komma att utföra projekteringsarbete. I propositionen nr 130 angående anslag till lån till anordnande av kollektiva tvätterier har departementschefen förutsatt, att dessa arbetsuppgifter skola successivt avvecklas. Utskottet anser att så bör ske om möjligt redan under nästa budgetår.

Vad beträffar den föreslagna personalorganisationen å lånebyrån tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Yrkandet i motionen II: 539, att å den juridiska sektionen skall inrättas en förste byråsekreterartjänst i lönegrad 29 har utskottet från ovan angivna allmänna utgångspunkter icke ansett sig böra biträda. Icke heller har utskottet med hänsyn till att 1947 års biträdesutredning pågår kunnat tillstyrka de i motionerna I: 374 och II: 542 föreslagna ytterligare tre kanslibiträdestjänsterna å flerfamiljssektionen eller det föreslagna utbytet av kontorsbiträdestjänst å marksektionen mot en kanslibiträdesbefattning.

I motionerna I: 374 och II: 542 samt II: 539 har yrkats, att å den fristående sociala sektionen skall, utöver av Kungl. Maj:t föreslagna tjänster, inrättas en förste byråsekreterartjänst i lönegrad 27; i de två förstnämnda motionerna yrkas dessutom att å sektionen skall inrättas ytterligare en kanslibiträdes-tjänst.

Utskottet har uppmärksammat, att de sektionen åvilande arbetsuppgifterna komma att successivt förändras, beroende bl. a. på att handläggningen av ärenden rörande bostadsanskaffningslån och familjebidrag efter hand upphör. Beträffande de permanenta, sektionen åvilande uppgifter, vilka bli en följd av de nya bestämmelserna om familjebostadsbidrag, som äro avsedda att träda i kraft den 1 juli 1948, delar utskottet departementschefens uppfattning, att frågan om lämplig organisationsform för handläggningen av nu avsedda ärenden bör upptagas till prövning i samband med den översyn av den bostadspolitiska organisationen, som förutsättes komma att verkställas inom en nära framtid. Utskottet kan därför icke biträda berörda motionsförslag.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt beträffande bostadsstyrelsens personalorganisation föranleda icke erinran från utskottets sida.

Vad härefter angår *länsbostadsnämnderna* föreslås, att dessa skola, en i varje län, i allmänhet förläggas till residensstaden. Det förutsättes dock få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om länsbostadsnämnds förläggning. I motionerna I: 373 och II: 537 föreslås, att två länsbostadsnämnder skola in-

rättas i Älvsborgs län, förlagda till Vänersborg och Borås. I motionerna hänvisas bl. a. till att lantbruksnämnder äro avsedda att inrättas i dessa städer.

Utskottet, som delar departementschefens uppfattning, att det är lämpligt att länsbostadsnämnd i allmänhet förlägges till residensstaden, vill framhålla, att behov kommer att föreligga av fortlöpande kontakt mellan länsbostadsnämnderna och lantbruksnämnderna. Det förtjänade därför övervägas, huruvida icke avvikelse från regeln bör göras i fråga om Göteborgs och Bohus län samt Skaraborgs län, där lantbruksnämnd är avsedd att inrättas i Uddevalla resp. Skara. Utskottet finner vidare starka skäl i och för sig tala för att två länsbostadsnämnder inrättas såväl i Älvsborgs län som i Kalmar län med förläggning i samma städer som lantbruksnämnderna. Med hänsyn till angelägenheten av att organisationen så långt möjligt begränsas torde dock med en sådan utbyggnad böra anstå till dess viss erfarenhet vunnits rörande de nya länsorganen. Utskottet anser därför, att för nästa budgetår i varje län endast en nämnd bör inrättas.

Vad departementschefen anfört beträffande länsbostadsnämndernas sammansättning samt ersättning till ledamöterna föranleder icke erinran. Utskottet, som vill understryka önskvärdheten av att förtroget med kommunal verksamhet är representerad bland nämndens ledamöter, kan icke biträda yrkandet i motionen II: 540, att kommunerna skola givas möjlighet till direkt representation i länsbostadsnämnderna. Övervägande skäl ha nämligen synts tala för Kungl. Maj:ts förslag, vilket innebär, att valet av ledamöter icke bör bindas genom särskilda föreskrifter.

Utskottet biträder förslaget beträffande personalorganisation för länsbostadsnämnderna. I vad det gäller organisationens omfattning under budgetåret 1948/49 vill utskottet understryka angelägenheten av att denna så fort ske kan utbygges i syfte att skapa förutsättningar för handläggning hos nämnderna av hela den läne- och bidragsgivning med avseende på nybyggnad av enfamiljshus i andra kommuner än städer med minst 10 000 invånare, som enligt utskottets mening bör ankomma på länsbostadsnämnderna.

Vad angår Kungl. Maj:ts beräkning av *medelsbehovet* till Bostadsstyrelsen: Avlöningar för nästa budgetår medför utskottets förslag om inrättande av en byrådirektörsbefattning å ombudsmannasektionen inom kanslibyrån, varvid utskottet förutsatt att bostadsstyrelsen endast skall i mera begränsad omfattning anlita utanför styrelsen stående juridisk expertis, att vissa jämkningar i förslaget böra vidtagas. Posten till arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t bör minskas med 12 000 kronor, eller från 105 500 kronor till 93 500 kronor, medan anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal synes böra höjas med ett lika stort belopp, eller till 1 812 000 kronor.

I Kungl. Maj:ts förslag har förutsatts, att för projekteringsarbete beträffande kollektiva tvätterier lönekostnader till ett belopp av 40 000 kronor skola täckas genom taxeinkomster. Utskottet har i det föregående uttalat, att ifrågakvarande projekteringsarbete skall avvecklas om möjligt under näst-

följande budgetår. Med hänsyn härtill vill utskottet icke nu motsätta sig att taxeinkomster på detta sätt tagas i anspråk för ändamålet.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag ej givit anledning till erinran från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må,

I. beträffande frågan om inrättande av ett centralt organ för bostadspolitiken, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 372 och II: 541, I: 375 samt I: 376 och II: 538, såvitt nämnda motioner avse det centrala organet, godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1948 framlagt förslag i fråga om inrättande fr. o. m. den 1 juli 1948 av en bostadsstyrelse;

II. beträffande frågan om inrättande av särskilda länsorgan för bostadspolitiken, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 154 och II: 264, I: 372 och II: 541, I: 375 samt I: 376 och II: 538, i vad nämnda motioner avse denna fråga, godkänna i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 2 april 1948 framlagt förslag i fråga om inrättande fr. o. m. den 1 juli 1948 av under det centrala bostadspolitiska organet lydande länsbostadsnämnder;

III. beträffande formerna för kommunernas medverkan i bostadspolitiken, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts;

IV. beträffande fördelningen av arbetsuppgifterna på statliga och kommunala organ, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 376 och II: 538 samt II: 540, i vad nämnda motioner avse denna fråga, godkänna vad i statsrådsprotokollet förordats;

V. beträffande fördelningen av arbetsuppgifterna på olika statliga organ,

a) vidkommande fördelningen på det centrala organet och länsorgan, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts;

b) vidkommande fördelningen på olika slag av länsorgan, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 376 och II: 538, såvitt nämnda motioner beröra detta spörsmål, besluta, att frågan om lån och bidrag till bostäder på jordbruksfastighet skall avgöras av länsbostadsnämnd efter samråd med lantbruksnämnd på sätt utskottet anförts;

VI. beträffande det centrala organets organisation m. m. i anledning av vad utskottet under I hemställt

a) vidkommande det nya organets sammansättning, med

bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 540, såvitt denna motion avser bostadsstyrelsen, godkänna i statsrådsprotokollet förordad sammansättning av nämnda styrelse,

b) vidkommande byråindelningen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 374 och II: 542, såvitt de beröra denna fråga, godkänna i statsrådsprotokollet framlagt förslag,

c) vidkommande lönegradsplaceringen av den lägre ingenjörspersonalen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 374 och II: 542, såvitt de beröra denna fråga, godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts,

d) vidkommande ombudsmannasektionen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 539 godkänna vad utskottet förordat,

e) vidkommande planeringsbyrån, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 374 och II: 542, såvitt de avse denna byrå, godkänna i statsrådsprotokollet förordat förslag,

f) vidkommande tekniska byrån, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 374 och II: 542, såvitt de avse denna byrå, godkänna i statsrådsprotokollet förordat förslag,

g) vidkommande lånebyrån, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 374 och II: 542 samt II: 539, i vad de avse denna byrå, godkänna i statsrådsprotokollet förordat förslag,

h) vidkommande sociala sektionen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 374 och II: 542 samt II: 539, i vad nämnda motioner ej behandlats ovan under b)—g), godkänna i statsrådsprotokollet förordat förslag,

i) vidkommande organisationen i övrigt av bostadsstyrelsen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts,

j) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för bostadsstyrelsen i enlighet med vad utskottet hemställt rörande ovan berörda frågor,

k) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och vad utskottet ovan vid mom. d) hemställt godkänna följande avlöningsstat för bostadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	245 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	93 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 812 000
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	10 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	239 500

Summa förslagsanslag kronor 2 400 000,

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

1) till *Bostadsstyrelsen*: *Avlöningar* 2 400 000 kronor,

2) till *Bostadsstyrelsen*: *Omkostnader* 300 000 kronor,

m) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som må erfordras i anledning av inrättandet av bostadsstyrelsen;

VII. beträffande länsorganens organisation m. m.

a) vidkommande deras förläggning och antal, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 373 och II: 537 godkänna vad utskottet anfört i ämnet,

b) vidkommande deras sammansättning, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 540, godkänna vad i statsrådsprotokollet anförts,

c) vidkommande organisationen i övrigt av länsbostadsnämnderna, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänna vad i statsrådsprotokollet förordats,

d) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för länsbostadsnämnderna i enlighet med vad utskottet hemställt rörande här ovan under II berörda frågor,

e) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänna följande avlöningsstat för länsbostadsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1948/49:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	100 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	530 000
3. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	30 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	63 000

Summa förslagsanslag kronor 723 000,

f) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

1) till *Länsbostadsnämnderna: Avlöningar* 723 000 kronor,

2) till *Länsbostadsnämnderna: Omkostnader* 335 000 kronor,

g) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som må erfordras i anledning av inrättandet av länsbostadsnämnderna;

VIII. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i övrigt för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln anvisa

a) till *Statens nämnd för samlingslokaler* ett förslagsanslag av 29 700 kronor,

b) till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* ett anslag av 15 000 kronor.

Stockholm den 11 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, *Mannerskantz*, Heiding, Gustaf Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Berling, Näsström, Ivar Persson och Ohlon; samt

från andra kammaren: herrar Eriksson i Stockholm, *Malmborg* i Skövde, Andersson i Malmö, *Rubbestad*, *Mårtensson*, *Pettersson* i Dahl, *Boman* i Kieryd, *Akerström*, *Hoppe*, *Petterson* i Degerfors, *Severin* i Stockholm och *Birke*.

Reservationer:

I. av herrar *Johan Bernhard Johansson*, *Mannerskantz*, *Heiding*, fröken *Andersson*, herrar *Ivar Persson*, *Ohlon*, *Malmborg* i Skövde, *Rubbestad*, *Pettersson* i Dahl, *Boman* i Kieryd och *Birke*, vilka ansett, att utskottet bort

1) avstyrka förslaget om inrättande av en bostadsstyrelse och att därför *dels* det stycke på s. 7—8 i utskottets yttrande, som börjar med orden »I likhet» och slutar med orden »kallade länsbostadsnämnder», bort hava följande lydelse:

»Motionärerna ha erinrat, att i ett stort antal yttranden över organisations-sakkunnigas förslag förordats, att ställningstagandet till förslaget uppskjutes. Med hänsyn till såväl de nuvarande ekonomiska förhållandena och det rådande krisläget på bostadsmarknaden som den omständigheten att ett flertal utredningar pågå, som beröra byggnadsväsendet och samhällsplaneringen, anser jämväl utskottet ett uppskov önskvärt. I anledning av den vid förra årets riks-

dag beslutade omläggningen av den statliga understödsverksamheten på ifrågavarande område och sedan innevarande riksdag fattat beslut angående lantbruksnämndernas inrättande och egnahemsnämndernas upphörande, har utskottet emellertid funnit sig icke böra göra invändning mot det föreliggande organisationsförslaget i vad avser länsorgan för bostadspolitiken. För den centrala handläggningen av de ärenden för vilka bostadsstyrelsen är avsedd, synes emellertid böra anstå med inrättande av ett permanent organ. Utskottet förordar därför i anslutning till yrkandena i här ovan berörda motioner, att statens byggnadslånebyrås verksamhet skall fortsätta tills vidare och att den centrala handläggningen av nämnda ärenden skall ankomma på denna byrå.»

dels ock nedannämnda moment av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»I. beträffande frågan om inrättande av ett centralt organ för bostadspolitiken, med bifall till motionerna I: 372 och II: 541, I: 375 samt I: 376 och II: 538, såvitt nämnda motioner avse det centrala organet, ävensom med avslag å Kungl. Maj:ts förslag besluta, att statens byggnadslånebyrå skall under budgetåret 1948/49 fungera såsom centralt organ för bostadspolitiken;»

2) tillstyrka, att beträffande vissa kommuner den byggnadstekniska förhandsgranskningen i dess helhet överföres på kommunala organ och att därför *dels* det stycke på s. 8 i utskottets yttrande, som börjar med orden »Vad härefter» och slutar med orden »social standard» bort hava följande lydelse:

»Vad härefter angår frågan om fördelningen av de bostadspolitiska uppgifterna mellan statliga och kommunala organ innebär Kungl. Maj:ts förslag i förhållande till vad som f. n. gäller endast att den byggnadstekniska kontrollen skall överföras på de kommunala organen. I motionerna I: 376 och II: 538 föreslås, att kommuner med minst 10 000 invånare skola omhänderha även den byggnadstekniska förhandsgranskningen av låne- och bidragsärenden. I motionen II: 540 förordas att kommunerna tillerkännas vetorätt i fråga om bostäder, som ehuru de tillgodose uppställda minimikrav, icke fylla vissa i dessa kommuner vedertagna anspråk på social standard. Utskottet anser i anslutning till motionerna I: 376 och II: 538, att de större städerna, som i regel äga tillgång till kvalificerad byggnadsteknisk expertis, böra handhava den byggnadstekniska granskningen av låne- och bidragsärenden. Härigenom kommer det centrala organet att avlastas en avsevärd mängd arbete samtidigt som de lokala myndigheternas initiativlust och självverksamhet befordras.»

dels ock nedannämnda moment av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»IV. beträffande fördelningen av arbetsuppgifterna på statliga och kommunala organ, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 376 och II: 538 samt II: 540, i

vad nämnda motioner avse denna fråga, godkänna vad utskottet anfört i ämnet;»

3) förorda, att frågan om lån och bidrag till bostäder på jordbruksfastighet skall avgöras av lantbruksnämnd och att därför

dels de tre stycken på s. 9—10 i utskottets yttrande, vilka börja med orden »Utskottets delar» och sluta med orden »av bostäder», bort ersättas med ett stycke av följande lydelse:

»Utskottet anser i anslutning till i de två förstnämnda motionerna framförda synpunkter, att ett godtagande av Kungl. Maj:ts förslag skulle medföra, att prövningen av ansökningar avseende bostäder å jordbruksfastighet skulle bli alltför omständlig. Utskottet kan därför icke biträda detta förslag. En väsentlig förenkling av förfarandet skulle vinnas, därest ettdera av länsorganen helt svarade för ärendenas handläggning. Då behov föreligger av samordning av åtgärder för rationalisering av jordbruket och stödet till bostäder å jordbruksfastigheter biträder utskottet det i motionerna I: 376 och II: 538 framställda yrkandet, att ärenden avseende jordbrukets bostäder helt skola handhavas av lantbruksnämnderna. Utskottet anser emellertid i likhet med departementschefen, att ärenden avseende lantarbetarbostäder skola handläggas av de bostadspolitiska organen.»

dels ock momentet V. av utskottets hemställan bort i nedannämnda del hava följande lydelse:

»V. beträffande fördelningen av arbetsuppgifterna på olika statliga organ,

b) vidkommande fördelningen på olika slag av länsorgan, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 376 och II: 538, såvitt nämnda motioner beröra detta spörsmål, besluta, att frågan om lån och bidrag till bostäder på jordbruksfastighet skall avgöras av lantbruksnämnd i överensstämmelse med vad utskottet förordat;»

4) vidkommande organisationen av det centrala bostadspolitiska organet och medelsbehovet för detta

dels ersätta de tolv stycken på s. 10—12 i utskottets yttrande, vilka börja med orden »Utskottet tillstyrker» och sluta med orden »utskottets sida» med följande uttalande:

»Med anledning av att utskottet ansett att något permanent centralorgan för bostadspolitiken ej nu bör inrättas anser sig utskottet ej böra till prövning upptaga frågan hur ett sådant eventueilt blivande organ bör vara organiserat. Utskottet kan alltså icke tillstyrka vare sig Kungl. Maj:ts förslag i dessa hänseenden eller de yrkanden om jämkningar i detta förslag, som framlagts i motionerna I: 374 och II: 542, II: 539 samt II: 540. Till frågan om statens byggnadslånebyrå, som enligt utskottets mening tills vidare bör fun-

gera i stället för den föreslagna bostadsstyrelsen, återkommer utskottet här nedan. Vad angår personal för projekteringsarbete beträffande kollektiva tvätterier får utskottet erinra att Kungl. Maj:t i propositionen nr 130 angående anslag till lån till anordnande av dylika tvätterier förutsatt att dessa arbetsuppgifter skola successivt avvecklas. Utskottet anser att så bör ske om möjligt redan under nästa budgetår.»

dels ersätta det stycke på s. 13 i utskottets yttrande, som börjar med orden »Vad angår» och slutar med orden »till 1 812 000 kronor» med följande text:

»Vad angår beräkningen av *medelsbehovet* för det bostadspolitiska centralorganet under nästa budgetår vill utskottet erinra om de av utskottet förordade ändringarna i Kungl. Maj:ts förslag beträffande nya organ för bostadspolitiken.

I vad det gäller det bostadspolitiska centralorganet har utskottet föreslagit, att med den av Kungl. Maj:t förordade omorganisationen tills vidare skall anstå. Utskottet har därför förordat, att statens byggnadslånebyrås verksamhet skall fortsätta tills vidare och att den centrala handläggningen av de ärenden för vilka bostadsstyrelsen är avsedd skall ankomma på denna byrå. Utskottet har emellertid ansett, att de större städerna i fortsättningen skola handhava den byggnadstekniska granskningen av låne- och bidragsärenden, vilken f. n. åvilar byggnadslånebyrån. Härigenom och genom den föreslagna överflyttningen av vissa ärendesgrupper från nämnda organ till länsorganen kunna kostnaderna för det centrala organet nedbringas.

Utskottet, som anslutit sig till Kungl. Maj:ts förslag att nya länsorgan för bostadspolitiken skola inrättas fr. o. m. den 1 juli 1948, har förordat, att ärenden avseende jordbruksfastighet helt skola handläggas av lantbruksnämnderna.

Till avlöningar för byggnadslånebyrån har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 1 784 000 kronor, vilket synes vara beräknat på grundval av ett löneläge motiverande sex procent rörligt tillägg å löner enligt statens löneplansförordning. Sedermera har Kungl. Maj:t medgivit att den i avlöningsstaten för byrån upptagna anslagsposten ersättningar till kansliperpersonal må överskridas med högst 290 000 kronor. Belastningen å anslaget till avlöningar under innevarande budgetår torde därför kunna beräknas till ett sammanlagt belopp av 2 074 000 kronor. Till byggnadslånebyrån skall enligt utskottets förslag fr. o. m. den 1 juli 1948 överflyttas huvudparten av de bostadspolitiska uppgifter som hittills handhafs av egnahemsstyrelsen ävensom ärenden avseende kollektiva tvätterier. Lönerna till den personal hos styrelsen, som handhar dessa uppgifter, har för innevarande budgetår i propositionen uppskattats till 272 000 kronor. Lönerna till sistnämnda personal samt till byggnadslånebyrån kunna fördenskull för innevarande budgetår beräknas komma att uppgå till ett sammanlagt belopp av 2 346 000 kronor.

De nyss berörda av utskottet förordade begränsningarna under nästa budgetår av det bostadspolitiska centralorganets arbetsuppgifter torde medföra att den centrala handläggningen av hithörande uppgifter kommer att

bli mindre omfattande än för närvarande. Utskottet anser därför, att till avlöningar till byggnadslånebyrån under nästa budgetår bör beräknas samma belopp som ursprungligen beräknats för innevarande budgetår, varvid dock ett tillägg bör göras med hänsyn till att det rörliga tillägget f. n. utgör 12 %. Utskottet föreslår alltså, att anslaget beräknas till 1 900 000 kronor, vilket i förhållande till lönekostnaderna under innevarande budgetår för den centrala handläggningen av bostadsärenden utgör en utgiftsminskning med drygt 400 000 kronor.

Omkostnadsanslaget för byggnadslånebyrån under nästa budgetår bör beräknas till oförändrat 300 000 kronor.

Utskottet finner icke anledning till erinran beträffande Kungl. Maj:ts beräkning av anslaget till avlöningar för länsbostadsnämnderna. Utskottets förslag att lantbruksnämnderna skola handlägga ärenden avseende jordbruksfastighet kan föranleda behov av viss förstärkning av dessa nämnder. Med hänsyn till ovissheten rörande dessa nämnders personalbehov under den närmaste tiden synes frågan om en eventuellt erforderlig ökning i medelsanvisningen böra anmälas för riksdagen under senare delen av budgetåret.»

dels ock besluta om följande lydelse av nedannämnda moment av utskottets hemställan:

»VI. beträffande det centrala organets organisation m. m., i anledning av vad utskottet under I hemställt och med avslag å motionerna I: 374 och II: 542, II: 539 samt II: 540, sistnämnda motion såvitt densamma avser den föreslagna bostadsstyrelsen, för budgetåret 1948/49 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

- a) till *Statens byggnadslånebyrå*: *Avlöningar* 1 900 000 kronor,
- b) till *Statens byggnadslånebyrå*: *Omkostnader* 300 000 kronor;»

II. av herr *Rubbestad*.
